

Lovforslag nr. L 33. Fremsat den 28. december 1990 af Tommy Dinesen (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Hansen (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Rahbæk Møller (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af sømandsloven

(Behandling af tvistigheder om sømandens ret til at fratræde tjenesten ved krigsfare m.v.)

§ 1

I sømandsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 11 af 6. januar 1989, som ændret ved lov nr. 271 af 2. maj 1990, foretages følgende ændringer:

1. I § 18 a indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Tvistigheder om, hvorvidt et område er omfattet af stk. 1, nr. 1, eller der er tale om en

situation som nævnt i stk. 1, nr. 2, afgøres af det i § 18 i lov om skibes besætning omhandlede Besætningsnævn efter begæring af en af de berørte parter eller deres organisationer.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Selv om Folketinget på grund af krigen mellem Iran og Irak har vedtaget klarere regler for søfolks ret til hjemrejse, når deres skib stævner mod områder med krig, pirateri eller lignende, vil det nok være umuligt i lovgivningen at tage højde for alle de situationer, der vil kunne forekomme i verden, hvor en besætnings liv og velfærd er i fare, samt de problemer, de kan medføre hjemme hos familien.

SF har i debatten om hjemrejse fra risikoområder fremført, at det må være muligt at kæde en automatik sammen, således at hvis forsikringspræmierne for skibe og deres besætningsmedlemmer stiger til en vis størrelse ved sejlads i et risikofyldt område, så får den enkelte sømand i et dansk skib mulighed for at afmønstre efter reglerne i sømandslovens § 18 a.

Forespørgsler hos en del forsikringselskaber har desværre vist, at forsikringspræmiernes størrelse for skibe, der f.eks. besejler Den Persiske Havbugt, er underlagt profithensyn til selskaberne og ikke, hvorvidt besejlingsområdet hører til en farezone eller ej.

Bemærkelsesværdigt er det vel, at rederne tilsyneladende udelukker risikoen for krig i området omkring Den Arabiske Halvø, Det Røde Hav og Den Persiske Havbugt, når »Krigsforsikringen for Danske Skibe« den 3. august 1990 forhøjede præmien på 0,25 pct. for 6 måneders dækning til 0,25 pct. for 14 dages dækning i Golfen uden for Irak, Kuwait og Iran – og dette uden at der er løst et skud.

Hverken rederne eller industriministeren har villet anerkende søfartsorganisationernes berettigede krav om fri hjemrejse fra Golfen, heller ikke efter sejlads med krigsmateriel, hvor de pågældende skibe ville være oplagte bombemål under en krig i området.

Allerede i 1914 indfortolkede domstolene risikoen for den søfarende under åben krig. Og i 1914 pegede en dommer på problemet – som praktiske indicier for, at fare foreligger i forhold til skibets forestående rejse – om der var blevet krævet særlig assurancepræ-

mie for krigsrisiko på skib og ladning bestemt for sejlads på havne eller farvande, og om der var truffet aftaler om krigstillæg.

Først i 1985 ændredes lovgrundlaget. Det var en følge af, at en dommer 7 år tidligere havde ajourført loven i overensstemmelse med udviklingen.

Sø- og Handelsretten fastslog i 1978, at tre maskinmestre havde ret til at kræve afsked fra et skib på Lagos' red, hvor kaptajnen på »M/S Lindinger Ivory« var blevet myrdet af pirater. Dette mord blev anset for en forøgelse af den hidtidige risiko på redens, hvor der lå mange skibe for anker og ventede på at komme til Lagos' havn. Der var på det pågældende tidspunkt næsten hver nat røveriske overfald på de mange skibe. Der var tale om mord, voldtægt, røveri og legemlig overlast udført fra små hurtigtgående både.

Krigen mellem Iran og Irak betød også, at danske skibe blev beskudt i Golfen, hvorved krigens rædsler med døde og sårede også ramte danske søfolk. Dette medførte ændringer i sømandsloven, således at muligheden for fri hjemrejse blev lempet.

Alligevel kan det nu konstateres, at rederne og søfartsorganisationerne er uenige om muligheden for fri hjemrejse – sømanden betaler selv 10 pct. af udgifterne. De søfolk, som er på vej til Golfen, og som har valgt at rejse hjem igen, ved ikke, om de nu skal straffes med 5 ugers karantæne fra arbejdsløshedsunderstøttelse, selv om rederne – i dette tilfælde Mercandia – lod søfolkene rejse hjem. Skibene var i øvrigt lastet med krigsmateriel til de amerikanske tropper i Golfen.

SF foreslår derfor med dette lovforslag, at det i fremtiden efter begæring fra de berørte parter eller deres organisationer bliver overladt til Besætningsnævnet at afgøre, om sejlads til et risikoområde i tvivlstilfælde giver mulighed for hjemrejse ifølge § 18 a.